

કુલનહાર ગાયનમાળા ❀

25-9-20 અથવા

ગાયન સંગ્રહ

—: સંગ્રહક-“મનહર” :—

તે

શા. મંગળદાસ મંગલદાસ શુકસેતર.

લીમડાચોક-મુરત.

મુદ્રિત

અથવા

પ્રત

૧૦૦૦

સંગ્રહ

૧૯૭૧

સને

૧૯૨૦

છપાવિ પ્રસિદ્ધ કર્તા.

શા. મંગળદાસ શુકસેતર.

લીમડાચોક-મુરત.

મુરત ચક્રાના પુલપર ટાકી પાસે આવેલા “શંકર”

પ્રી. પ્રેસમાં નાનાયજુરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમે છાપ્યું.

કીમત ચાર આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીયાર્થ-સંગ્રહ

૮૭૫૪

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીયાર્થ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૭૫૪ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રૂઝનાં ૨૧૨ સામનાના

વિષય ૬-૨૦૪૧

કુલનહાર ગાયનમાળા ❀

— અથવા —

❀ ગાયન સંગ્રહ ❀

સત્યનારાયણ—

કહું આપવિતી કર્મ કયા દુઃખમારી, કાળજડું નાંખતી સંહારી...કહું.
આ નગર સાધુ શેઠની, મહુ તાડકી દીકરી હતી;
ખાતા ખમાસુ દાસીઓ, કંઈ લાખ બેઠાજર મતી...કહું.
માતી હીરા પહેરી ચગલુ, પરણી પરે ના રાખતી,
તે આજ દુઃખ કાળ તમ ધર આવિ છે, લીખ માંગતી...કહું.
પમિને પિતાજી લેકને, બ્દાણે વિદેસે અંચારી,
એરાઈ મઈ હકમી અને, આગે રખડતા છે કયાં...કહું.
ચડતી અને પડતી પ્રજા, ચિરકાળ કોની નવ રાખસે;
લીખારી પળમાં ભુપ મઈ, ભુપ મઈ ભીખ માગસે...કહું.

સ્નેહ-મુધા—

ઓ સ્નેહ બીના શીસ્તાજી ! પ્યાલી પીયોજી આ પ્રેમની,
સ્નેહ બરપુર છે, પ્રેમનું, એ તુર છે હો. ઓ—
રંગીલો મધ આ સ્નેહ તણી સીજ, ખીજ તું સ્નેહબીની નાર
વાહ બહાલી વરણાગી અલબેલી અનુરાગી, છે સુંદરી સુગંધ-સ્નેહ

શુકે જયંતિ—

કરં દષ્ટિ ન્યાં ત્યાં હું, મને તો ઊજા ભાસે છે,
સકળ કામે પ્રકાશે છે, તિમિર તન મનનું ત્રાસે છે....કરં.
અખંડીત એક એ જયંતિ, જકે મૈવ શ્રમ વિણ શોધી,
મને મહારં મતાવે છે.જ.....જ.....ને-
હૃદય ધનથી ભિમળાકાના, કિણું દશદિશ વ્યાપે છે,
નિમનદે હું આનંદ.....મને

કેશર કેશરી—

અરે દુનિયામાં પ્રેમી ક્યાં, બધે મતલબની વારી છે...અરે.

બીચારા કેમકે સાચા પ્રેમી, તેની તો ખુવારી છે...અરે.

સાખી { પોપટ જેમ પઠતો અચરે અચરે રામ;
મુરખ જન તેમજ બકે, પ્રેમ પ્રેમતું નામ.
ક્યાં છે સાચો પ્રેમી હા, ક્યાં તે સાચી પ્યારી છે. અરે.

સાખી { પ્રેમી પ્યારી કરી મરે, પ્યારી કરે મીઝજ;
પ્યારી પિયુ પિયુ કરી મરે, પ્યારા રંડી બાજ.
ગયો સાચાનો વખત હા, દગલખાણની વારી છે. અરે.

પુંડળીક—

અધિક સુખ આથી બીજું શું મનાય,

પ્યારી મારી બુલબુલનું બચ્ચું ગણાય...અબીક.

પુરા હશે પુન્ય પરમવે કીધાં; ભાર્યા સુશીલા તો સદ્ભાગ્ય સિધાં,
ધરત્રાણીના ગુણ ગાય, સાંભ બધું ધરત્રાણીના ગુણ ગાય...પ્યારી.
કાગડાંની કોટે મોતીની માળા, રૂપાળી રાધા ને શ્રીકૃષ્ણકાળા,
પત્નિથી પતી પૂજાય—મીઠો ભેગાં ખાટાં ભોરો ખપી જાય...પ્યારી.
સતિ દૈપદી—

અરજ સ્વીકારો સ્નેહી શામળીયા, સ્હાય થજો શ્રીમુરારીરે,
રાજ સભામાં રાજ સિંચાર્યા, વચન વડીલનું પાળી રે.
કેમ થશે કંઈ એન પડે ના, વ્યાકુળ થઈ મતિ મારી રે,
કપટી કુટીલ છે કૌરવ રાજ—સ્વામી સત્યાચારીરે.—
દાન ખેતતા હે દીન બંધુ! રાખજો લાજ હમારીરે. અરજ.
મોહિનીચંદ્ર—

અરે હું મસ્તાન પ્રેમની, મને કોઈ ન છેડારે.—મને.

સાચાર હું નિચારી છું શીઠ લ્યો છો કેડારે.

જીવાનીથી દીવાની છું મારો છેડા છેડારે છેલા-માં

પ્રાણ દાન છે પ્રિતમાં પુછી કરજો પ્રીત,

પ્રાણ દાન તો સ્હેલ છે, કહણ પ્રીતની રીત,

આધાર તું કિસ્તાર મારો પાર બેડારે.—અરે.

સરોજની—

આ મન ઉપવનના માળા, લ્યો મુમનની માળા સ્વીકારી.

માળા કરમાળા ધારી, ધારી કીધી ઉપકારી,

નવ પક્ષવ આ તન વેલી, ગમ હૃદય સંગ વળગેલી;

પ્રિતિ પીયુષથી નવલ ખિલેલી, ભેજો સ્નેહે સંભાળી—આ.

કંસવધ—

અમને પાવન કરવાને, દીક્ષનાં દુખડાં હરવાને
શાન્તિ જળ મન ભરવાને.—યોગી આવજો
મામા રાખી મહારાજ યોગ-દર્શન દેવાને કાળ.—યોગ
ચરણ કમળ નિશ્ચિત મુજ મંદિર, ધરવાને.
કમળ વદનથી મનહર મધુર, વચન ઉચરવાને,
શાન્તિ જળ મન ભરવાને. યોગી આવજો.
મહાસ્વેતા કાદમ્બરી—(મિત્ર-વર્મ)

અત્યુત્તમ પદ મિત્ર તણું આ સંસારે સમગ્રય,
આ અવનિમાં અન્ય ધણું જે સુખના સાથી થાય.
માતા પીતા બ્રાતા થકી, વળી ગુપ્ત પ્રિય જન સ્વજનથી,
જે ગુપ્તમાં ગુપ્ત તે પણ ગુપ્ત મિત્ર થકી નથી.
મિત્ર રતનથી આ ભવરણની સફર સફળ થઈ જાય,
સમૃદ્ધિ ચાર બુવન તણી પુરુષાર્થે મળવી સ્હેલ છે.
સદ્ભાગ્ય-વિણુ સન્નિમિત્રની, પ્રાપ્તિ મહા મુશ્કેલ છે,
શબ્દ લધુ પણ અર્થ અધિક એ અક્ષર માંડી સમાય.
લવ-કુશ—

અર્જ સુણી લે મહારી, પ્રભુ અર્જ સુણી લે મહારી
રહાય હવે એક છે, ત્હારી—લેજો જગારી.—અર્જ
બાળ સંભાળ કરી, બેડી સ્થીર કામ હરી,
મરેલીને નાંખ ન મારી, લેજો જગારી.—અર્જ
અંધને નેત્ર જેવાં જ્ઞાતાં, મુને બાળ તેવાં,
ગાયવત્સ વિના નાંધારી—લેજો જગારી.—અર્જ
લલીત મુગ્ધા—

આવો મનમોહન આ યોવન, બીચો બતાવું,
બીચો, બતાવું મોહન પુણ્ય વધાવું.
પ્રેમની ધ્વની લગાવું હે, પ્રેમની અલખ જગાવું—મન
આમ્રથી મીઠા ફળ મોહન ચખાડું,
પ્રેમની ભૂરહી લગાડું, હે નેહને નયને નચાડું.—મન
શેતુરથી મીઠા ફળ વહાલા ધરાવું,
અધર રસ પાન પીવાડું હે અધર રસ પાન ચખાડું.—મન
હૃદય સરોવરની સ્થિતબ પાણી,
પ્રિતીને પંખે પોષાડું—હે પ્રેમ જળ ખાંડી જગાડું.—મન

૪ ચા. લલ્લુભાઈ નારલુદાસ ભુકસેલર. લીમકચૌક-મુરત.

લક્ષ્મી-વિજય—

અખળાના એલી વ્હાલા, મારા મુંદર સ્વામળા,
ખહુનામી, જગજનના સ્વામિ, લગ્ન રાખો મી ધનસ્વામ.
નરવર નાગર ક્ષીનખંધુ કેશવ કરણના સિંધુ;

પ્રેમથી પ્રજ્જીલ્લો લ્યો હગારી મુંદર સ્વામળા—ખહુનામી.

વ્હાલા ગોવર્ધન ધારી, વિનંતી લેજો સ્વીકારી,

બવબય હારી લ્યો હગારી, મુંદર સ્વામળા—ખહુનામી.

લગ્ન તુલશીદાસ—રાગ લગ્ન—

આજ રહો મેરે પ્યારે રધુવર, આજ રહો મેરે પ્યારે.—રધુ०

જો તુમકો બનવાસ દીયો હે, કરીએ ગમન સકાલેરે.—રધુ०

રધુવર કહે સુતો મેરી જનનિ, યદ વૃતનિયમ હમારે,

અપ્પ ન રહું ધર માત કૌશલ્યા, દશરથ બાપા હારેરે;—રધુ०

સિતા સહિત સૌમિત્રા નંદન, બપે કુટુંબસે ન્યારે,

તુલશીદાસ પ્રભુ દુર ગમન કિયો, નયન વહે જલધારેરે.—રધુ०

સત્યનારાયણ—

આજ કાલ પાપી રહ્યા જગ મ્હાલી, ભરમ ભારી અને ખીસ્સે ખલી—આ.

ધરમીને ધાડ અને કુશળ કસાધને, આપે મ્હારો વનમાળી—આ.

ભુડાથી ભાઈઓ ભુત પશુ નારો, નીઆની બુડે સહ ડાળીરે—આ.

બકતોને લીડ તીડ, ઉભરાટ ડગોને, દોરંગી દુન્યા નીહાળી—આ.

ધરનાને ધંડી છે ખંડી બાવાને, બળતાને નાખે સહ બાળીરે—આ.

શીયળવતી—

આ તન મન ધન ને હાથ, કરી ક્યાં જશે મનમોહન,

નહિં અલખેલા અલગ થવા દઉં, રહેજો મુજ બોવન.—આ०

કૃપા કરીને મહેલ પધારો, રાત ગુઝરો પ્રાણજીવન,

મુલાકાત મુજ તાત તણી લ્યો, રૂડે હગમતે દિન.—આ०

કાલ તમારે મહેલ આવવું, જરા રહે નહિં મારે મન,

દયા કરી દ્યો રળ મુને હે, મુંદર તન મંદન.—આ०

નંદખત્રીસી—

આ સ્વપ્ના સમ સંસાર સમજી લ્યોને સાચા,

દૂર્લભ માનવ અવતાર, અવતી મહી ઝોરાણા.

બાળપણું રમતા ગુમાવે, જુવાનીમાં લંપટપણું બાવે,

વૃદ્ધાપણાએ જીવ લોલો લજાએ રટે નહિં કીરતારે.

મરણ આસ જવ આણુ માપે કલ કુંઠા નજરે ઉભરાએ,

પીડાય ભારે, પરતાય પાપી તારે, આંસુ વહે મોખારે.

સ્નેહમુધા—

આવ્યું જોયનિયું આવું શા મારે મસ્તાન ?
હું દિવાની બની, દીવાની બની.....આવ્યું.
મીઠું રશીલું હૃદય, મુજને કંઈ થાય છે;
હૃદય દુઃખાઈ મારું મનડું મુંઝાય છે.
શું કંઈ ઉપાય ના મારાથી સમજાય છે.....હું.
એજે જીવાની મારી ચાલી આ જમ છે,
જોબન વનમાળી વીના ખીલી કરમાય છે;
લહે ના લેવાય સ્નેહ શાગર સુકાય.....હું.

કબિર-વિજય—રાગ, ભજન.

આવો, આવે સમયે અમેને ઉગારવા ધિરા ધામ,
સાહે કરો સહુ જોતાં રામ રધુરામ.
મતી ગતી મુંઝાણી છે પ્રજા વેગે પહેચો પ્યારા,
મુજંગને આપો ભાવે, જીવત દયાળુ દાતા.
ગાયા નહિ જયે ગુણો. ત્રણે ભુવનોના ત્રાતા,
જોયા નહિ આપ જેવા, જગમાં જોરાતા.—આવો.
તાર્યાં આપે તંતે બહો જીવો અહુદયાખામ જેવા,
આનંદે આરાધે છે છે દાડી, દેવો કેવા-કેવા.
વેદોમાં વિખ્યાતિ વ્હાલા, સૂણી કરે સર્વ સેવા,
કબિરનાં કષ્ટ કાપો લાખેણી, સુકિરતી લેવા,—આવો.

સુકન્યા-સામિત્રી—

આરામની સુખ ધામની, પ્રીયા તું પ્રતિમાં પ્રેમની,
મમતાય જિરના ઠારનારી, તું શિતળ ધારા બની.
માળા જપું તમ નામની (૨) નથી ઇચ્છા દામ દમામની,
ચિત્ત આહુ શેવા સ્થામની.....
.....સાચી તું ભગવતી ભામિની-આરામની.

શ્રી સિદ્ધ સત્વેંદ્ર—

કરી ચડાઈ આહુ દેવીએ આવી હિન્દુસ્તાન વિષે,
રકાણી પ્યાલાન્ન રથ બન્નવી ફતેહ મેળવી દરો દીરો,
ચહેર કસ્મે ગામ ગામડે ચોક ચોટે ગેટા કરી,
હિન્દુસ્તાનને જીત હંફાવ્યો કસે નામ લે નહી ફરી.
અધરામતનું પાન કરાવી નંદુરાકે નિર્માલ્ય કરે,
બલભક્ષને ભક્ત બનાવ્યા મહેતાજી પહેલે નંબર.

શુક જયંતિ—

આર્ય ઉત્તતિ થાય ક્યાંથી, જ્યાં આવાં અધરીત કર્મો થાય,
માખણુ માટે નિર વસેવે, કંચન તજ કોઠીને સ્થાય.
એક ટકાની હોય તોલડી, તોય તપાસે સધળે દામ,
ખુબ ટકારા ખખડાવીને, પુરણ પર્ખી ખરેચે દામ.
કન્યાના જીવતરનો સાથી, થર જોતાં આંધળીયા થાય,—
હુલર કરવે રાખે આજસ, અભિમાને અંધા અથડાય.
જુદા દોળ દમામ રાખીતે, પાઈ પાઈ માટે અટવાય,
સુખદ સરોવર ગાય દીકરી, સ્વાર્થ સાંધવા વેચીખાય.—

મુદ્રાપ્રતાપ—

ઉભાં રહો ! ઉભાં રહો ! ઉભાં રહો જરાય ! ઉભાં રહો જરાય !
ન મારાથી ચલાય... .. ઉભા રહો !
(કેમ શુ! થયું) વાગ્યો કાંટો, જીણો, તેથી ઉપડે ન પાય,
અરરર.....હુમ બહુ થાય.....ઉંહું ? ખુબ બળે લ્હાય;
જાણે પ્રાણુ મારા આ જાય.....અરર ઝોય...ઉભાં રહો.

કન્યા વિક્રયની કૂરતા—

ઉપકાર (ર) અનુપમ થયો આપનો, દે બદલો કિરતાર,
સત્કાર (ર) સ્વોકારી દીન બાળનો સફળ કર્યો અવતાર.
મોહન મુરતી, મન દરનારી, હૃદય રમે છે લાગે પ્યારી,
સખળ સ્નેહની રક્ષા કરજો સખી સરજનહાર.—ઉપકાર.

હરિશ્ચંદ્ર—

ઉપમાપતી નમું નમું સરણુ ગતી નમું નમું,
જટા ધારી સંગ લિયે, પારવતી નમું નમું—ઉમાપતી૦
કરો મહાદેવ દયા, હરો દુઃખ પીર બિથા,
તોરો નિત નામ રટત, જતી સતી નમું નમું.—ઉમાપતી૦

શુકન્યા—સાવિત્રી—

એ...રજની શરદની રળીયામણીરે...રહિ ખીલી રૂપાળી ચંદની,
આકાસે રહી ખીલી; એ વૃષ્ટિ વરશાને અમૃત તણીરે.
રેલ જમી ઉર માંહી આનંદની હાંહારે રેલજમી એ...કરે નયણું
નીહાળી પ્રકાશ. (ર)

હવે મેલાં હેડા કરે હાસ, ઝલક સ્વેત શી છવાઈ (ર)

સાખી { ચન્દ્ર વિના રાજની નહિ રજનીને સન્માન
સાખી { રાજની શું સમજ કરો રજનીના શુભમાન.

સ્વાર્થના સ્નેહી—

એ...ગુરુ ગુણ હવે હું...ગાઉં, પાપ પુન્યાં હવે, શીદ સપડાવું...એ.
કયા મારી પાપી ભારી, ગત્તી, મતી, સૌ દે છે વિસારી,
એ...ભક્તિ નાદે, માનવને ચઢાવું...એ.
સ્વાર્થના સ્નેહી સૌ ભારી, “ચુની” ભેજે ચિત્ત ધારી;
એ...ખોટા ભાવોથી, હવે ના ફસાવું...એ.

સ્નેહ-સરીતા—

એ શાણા, સ્નેહી સાદી મહેમાની સ્વીકારોને,
કરી દૃષ્ટી મીઠી સ્નેહી સદન દીધાવોને, હૈયું ઘેલું આજે પ્રેમ પુનવાને.
પાદ પંકની રજ ચુંબવાને, મંદુ વાણી સુધારસ ચુંસવાને,
મારા મોઢેરા મહેમાન રંક મદુલી સુડાવોને—એ.

સંરદારઆ—

એક ફક્ત તારો આધારે, ફિરતાર મારે,
બળુ સદા સન્નિવિદ્યાનંદ ચઢાય તે તારે, કે મારે.—એક.
મરવું છે નક્કી માનવી, ફાગટ પડે છે પાપમાં,
સમજી થઈ શીદ ઉતરો સંસારના સંતાપમાં.
માંધે હવામાં બાપડા પ્રાણી બરફના મળીયાં;
કાળનો ઉકળાટ યાતાં, હાય વહેતાં ચાલીયાં.
મારે તો મી પ્રભુનું, નામ છે સદા સાચું,
પ્રભુ પ્રભુ તું ખરો ને અન્ય સર્વ છે કાચું.—એક.

સૌભાગ્ય-મુંદરી—

આંખો ખોલી જો જીવ આ, દીસે દુનિયાં ફાની,
શાની જીંદગાની રોજ રહેવાની માની.—આંખો.
આ ધન ધામ મેડે, મહેલો ને વાડી વજ્રદા,
ખંતે સાચ્યા અતે થવાના ધુળધાણી.—આંખો.
અચિંતો દાખશે ટોટો, અજલનો ફિરસ્તો,
કરી લેને ભલાઈ એજે, છે, સાચી કમાણી.—આંખો.

ભદ્રાભામિની—

અંતરે હર્ષ છવાયે, સખી શાને ?—અંતરે.
પિયુતા વિયોગી આ બાલાતું જો, નિશ્ચિન હૃદય ચિરાયે;
—શાંત બનશે આજે અલી !.....એ.
પ્રાણ વિના હુલ્લાસે, સખી શાને ?—અંતરે.
જુદા મારી થું બદલાયે ! ધર્મ મારાથી ; ભુલાયે,
ભેદ કહે મને મુખ ભણે પણ, લાજ ન આવે જરાયે—સખી શાને—અં.

૮ શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ શુકસેલર. લીમડાચૌક-મુરલ.

અન્નગુપ્ત—

એક પત્નીપ્રત પાન પીઓ નર! એક પત્નીપ્રત પાન,
 સ્ત્રીને પતિપ્રત તેમ તમારું પત્નીપ્રતે કલ્યાણ.—પીઓ.
 તમે ચાહો કે નારી તમારી, હો સતિ-સીતા સમાન,
 હિદાહરણ રૂપ રામ ખતો ખુદ પવિત્રતાનું પ્રમાણ.—પીઓ.
 પાણિ અહણુ સખ્ય માની બનેએ પ્રતિજ્ઞા આણુ.
 કોલ એક બીજનો તોડે તે છે ખુદ દેવાન.—પીઓ.
 બેનાં માત તાતનાં બુદ્ધ, રજ, વિશ્વ અતીતીમાન,
 તેના મુન પત્નીપ્રત ચૂકી યશે વિપયિકા શ્યાન.—પીઓ.
 નીજ પત્નીનાં અંગ અંગને દિયો અમી કુંપ ઉપનામ,
 પ્રાઈ પ્રાઈ તેના રસ ધુંટડે, લિયો અમરતા લાણુ.—પીઓ.

અણ્ણતસિંહ—

અસરણુ શરણુ! ધરણુ ધારણુ! ઇશ તારણુ! તરણુ કૃપાળુ!
 ચરણુ સ્મરણુથી તરણુ વરણુ! પણુ ગિરવર ગદન દયાળુ.
 જન મન રંજન ભવ ભય ભંજન, ચિદ્ધન જગરાયા,
 શકળ અખિલ દુખ દલન, કરન વિધુ! અકળ આપ માયા.
 અમલ કમલ સમ કોચન, મોચન ત્રિવિધ તાપ અત્તન,
 મુતિજન મન સરવર, નરવર, ઇશ હંશ અજર જગુ બાણુ.
 નાય નિરંજન! પર બ્રહ્મ! સુખદાયક કરુપ સમાન,
 પ્રણમિ ચરણુ વિનવું જગ વંદન! કરો અખિલ કલ્યાણુ.

સુરદાસ—

અરે રંગ જે લાગ્યો તે લાગ્યો, શિદ સોરે ફરી જે ભાગ્યો...ટેક.
 હંસોતી ગતી હંસો ભણે, કાગ ન કાંઈ પીછાણે.
 ધાવ રહિત ધાયલતી ગતીને જગમાં ક્યાંથી ભણે...અરે.
 દરદી વીણુ દરદીની દશાને લક્ષે કોઈ ના લાવે,
 સુર ભજનનો રંગ ના હિતરે, અમિત ઉપાધી આવ્યે...અરે.

હિંદુભાણુ—

અલખેલા લટકાળા બહાલા, પ્રીતમ ઠાકોર મારે મન વશીયા,
 રસધેલા રીસાળા ખેડા, દેહના દેવળ માંહી રંગ રસીયા.
 પ્રિતી પંચામૃતે પાતળીય પખાણું, વચનને કુલરે વધાવું,
 હેતના હીંચોળે હળુ હળુ હીંચોળું, હેંસે હસીને હસાવું.
 શૃંગાર સજ સખતું ભાવે, ભોજનની થાળ ધરાવું,
 હંડતું કચુંબર રીસતું રાખતું, આમઠાધ ચમચી બેમ શાક રાખતું.
 ખરશી પેંડાને મહેસુર પ્રેમ ભાવનાં, ધારી ક્યોરી પુરી, શુદ્ધ સ્નેહ વાસના,
 ભાવના ભુખ્યા હિંડ્યા, દેવલ દે વાસના, પેંડા પરસાદમાં બેસું છું.

અલખેલા—અલખેલા.

વિશ્વાવેલી—

કાયા કાચો કુંભ છે, જીવ મુસાફર પાસ;
હારો ત્યાં લગી જાણુજે, જ્યાં લગી શ્વાસોશ્વાસ.
સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ, સરખા માની લઈએ,
રાખે જેવી રીતે રામા, રંગે તેવી રીતે રહીવે.

સાખી { પીપળ પાન ખરતા, હસ્તી કુંપળીયાં,
{ મુજ વીતી તુજ વીતશે ધીરી ખાપુડીયાં.

નહી જેવીને તેવી મિલ્ય કોઈની નબતી જોઈએ;
દશાના હંગ, રતુના રંગ, જેવા દેખી લઈએ.—સદા.

સાખી { કહી મહેલોને માળીયા, કો દીનછપ્પર ખાટ
{ કોઈ દીન એવો આવશે, ભૂખ્યા ન મળે ભાત.—સદા.

શારદા વિજય—

કાગવીરા વાલમને દેખે, દુઃખીનો સંદેશ;
“જોગણુને વેપે વિજોગણી, કે જોતી મે દેશો દેશ.
જામે જીતની બુધ હય, ઇતનો કહે બતાય;
વાંધો પુરો ન માનીયે એજ કહાં...સે લાય.”
ગાગરના પાણી ઝુકી જો, સોગરના માઝા સુકી જો
નીતીનો એ ધારો, પધારો પ્રાણેશ, દોષ ન ધારો, પધારો પ્રાણેશ.

બુદ્ધદેવ—

કાયા કાચ કુંપો, તું ચેતરે, હિણુ ભાગી હંસા;
અવિચળ પદ્મિને તું પેખરે, હિણુ ભાગી હંસા-કાયા.
ઝંઝવાનાં નીર સમજ આ, કાચી જીંદગાની તારી;
મમતા સુકી દે ને તું કરીરે, હિણુ ભાગી હંસા.—કાયા
એ દિનના છે ધરજળ સઘળાં, એ દિન અહિં રહેવાનું છે,
એ દિનનાં છે સગાં સંબંધી, એ દિન સુખ લેવાનું છે.
એ દિનનો છે પંખી મેળો, અંતે ઉડી જવાનું છે,
કોકા જેને દુનિયા કહે તે, એક મુસાફરખાનું છે.—કાયા.

પાંડવ ગુપ્ત નિવાસ—

કુન્તીમાતા તતુજ તારા, વીરપણું એકાં હારી,
હાથ તણાં હથીઆર બેતારી, ચાકરી ચુકીને ધારી.
સિંહ વસ્યા શિયાળ અવાશે, સિંહ સ્વરૂપને વિશારી,
ગોઆહાણના રક્ષક રહેતા, બક્ષક વૃતિ વિશારી.
રાજ રમાતી લાજ હુંટાયે, ખાજ અખાજે ખુવારી,
વ્યંડળ વિરો પહેરે ચીરો, ધર્મ ધીરો લાચારી.—કુન્તી.

૧૦ શા. લક્ષ્મીનાથ નારાયણ સુકસેવર. લીમશયેક-મુરત.

મીરાખાઈ—રામ. બજન-૫૬.

મુલ્લ રાધા સંગ, ગિરીધર કુશલ રાધા સંગ,
અખીલ મુલાલકા કુમ મચાઈ, બર પિયકારી રંગ-ગિરીધર
લાલ ભાઈ બિંદાખન જમુના, કેશર સુવત રંગ
નાયત લાલ અધર સુરભર, ધિમી ધિમી બાજે મૃદંગ
મીરાં કહે પ્રભુ ગિરીધર નાગર, ચરન કમલ કુદંગ.

સતિ-તોરણ—રામ બજન —૫૬.

એસલ હરી ભે વિચાર માયે જમ કરો ખાર,
સ્વપના જેવો સંસાર, લોળાંદે કરે છે ખોલાર.
આવોને એસલ રાય આપણ મળીયે,
ખરા સંત હોયે ત્યાં જઈ બળીયે.....
આ બધ આવીયો અવતાર, માથે સદગુર ધાર,
જાવું મહાને દરખાર, એડી ઉતારે ભવપાર-આવોને
મોતિ એરણમાં ઝોરાય, મયે પરણ કરો ધાય,
કુટે ફાગડીયા કહેવાય સાચાની ખરે ખાખું ચાય-આવોને
નવલખ કાચળીઓ બંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય.
હોરા માણેક હાટે વેચાય, તેનાં મુલ મોયેરાં ચાય-આવોને
નિત્ય નિત્ય હરી ન્દાવા જાય, કાચલા જળના ન ચાય,
એટો સુષ્ટિકોને તે તો બાપ. કોને કહેવા જાય-આવોને
દેખાદેખી કરવા જાય, એ નર અધરીયા કહેવાય,
હાથમાં દોરો બધને, છતી આંખે કુવે પડવા જાય,
એવિ ચાર જુમની વાણી, સતિ તોરણ દેવી માય-આવોને
સ્નેહ મુદા—

ડાહ્યા ડમરા બાલી બાગો રૂપાળાં, કાલા ષેડા બાગો છોશું રતીયાળાં
પુરુષ તણો પહેરીને જમો ઠીક જમાવ્યો રંગ,
રંગત રમણ રહેયું સંજે (૨) બળ્યા ભમારા રંગ. (૨) ડાહ્યા.

બુધ્ધદેવ—

તમને ઘટે નહિ આવું, કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આવું;
આશ્રિતપર શું સીધાવું, કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આવું.
માનસ સરના રાજહંસ તમે, મુક્તાશ્વના ભોગી;
કુસુમ કુસુમના, સમ સેજ સુગાળી, મુડી થયા તમે થોગી કાન્ત-તમને.
જે સરવર જળ પાન કર્યાં ત્યાં, કંડક કહી નવ ધરીયે,
સુખ દુઃખમાં નિશ્ચિન અનુસરતી, સિદ્ધિની ક્યાય પરહરીયે.

બેધારી-તલવાર-હિંદુ-વસુધરા—

ચાલ હવે ચાલ બહેલી બહેલી, લગી લગી હલેકે શું જોતી વળી ઘેલી.

તારા તનમાં લાગે છે તાલવેલી; સાહેલી તારા તનમાં—

રહી બાણે સોને સુમધી મળેલી, અરર પગમાં વાગ્યો કાંટો.

હુડી કોઇ આવી બાંધો પાટો, બુડી; ક્યાં વાગ્યો છે કાંટો,

આમાં બાંધવો ક્યાં પાટો-હવે ચાલ, હુતારી ચાલ (ચાલીયે છામે)

સાગર-સરિતા—મજન, રાગ, ૫૬

અંચળ લક્ષ્મીનાં આળારે જન મુખે દુલી મરનારા,

કાળાં પેળાં કરનારાં ખાંતે ખતા ખાનારા.—અંચળ૦

“જયમ વર્ષાની વીજળી પગપગ કરે ચમકાર,

આજ મળ્યું બન કાલે જાશે, આંખ ચોળી રહેનારે—અંચળ૦

મોટા મોટા નર મરી ગયા આરે મયું ન કંઈ સાથ,

મોટા મદ શો જગવો, તમે જાશે ખાલી હાથરે.—અંચળ૦

અંબરીષ—

અંપા તું મારી દીલજાન વાહ, વાહ, કુશમ કાળે કુશાન વાહ, વાહ,

અન્ન વદની છો, ભરી મદની છો, ઝરી રસની ગુલતાન; વાહ, વાહ-અંપા.

શાશ્વત અતુર સુગંધ, વાહ વાહ, બુલાવ પરી હું,—

હુપી હરી છું-ગળે લગાવે ગુણવાન, વાહ-વાહ.—અંપા.

સ્નેહલતા—

છે નોકરી દુઃખનું મૂળ શુભ સૌને મોટી, હાથ હાથરે,

.....શુભ સૌને મોટી (૨)—છે૦

સારો સ્વિચ્છ સેવા મળવી, પોદણ આખર ચાકી,

રાત વિતી ન માલમ પડે કે ના નોકરી જાગી.—શુભ૦

અમ દોડાવે તેમ દોડાવે કાવે સરવે વેડ,

બીજા જગતમાં અવતર તેનું (૨) જાહે આશરે ચેર.—શુભ૦

પંડીત જ્ઞાની ધ્યાની સવે લખી ગયા વિચારી,

ગુલામગીરી છે નફર નોકરી નહીં કરવી તે સારી—શુભ૦

લિખિતામહ—

જગમાં મેં જોયું દુષ્કરમાં દુષ્કર નારીને વશ કરવીર.

લાખ જ્ઞાના લાડ લડાવો આપો બનની કુંઝ,

કુલ સેવામાં રાખો તો પણ કહેશે મુજને ખુન્નીર.—જગમાં૦

સુવર્ણ ક્યારે કસ્તુરીનું ખાતર દઇ પોષાવ,

અમૃત પાશો તોય લક્ષણની ગંધ કહી નહિ જાયરે.—જગમાં૦

હાથીપર અંકુશ કર્યો, કરી ઘોડા કાજ લગામ,

એક અંકુશ કરવા રાણે શું હરી ગયો તો ગામરે.—જગમાં૦

૧૨ શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ શુકસેલર. લીમડાચોક-મુસ્ત.

શ્રી કુસુમ કમળા—

કાળું કામ કરે ન થું ? કામી, નીચ નારીની જાત હરામી;
 વડે વેણુ મીઠાં મુખે દેવામી, ખીજા સંગ રતી રસ જામી.
 લોભાને રસના એ રસાળી, ઉરમાં રાખી પાપની પાળી,
 કૂર-કુર્ત ધોંગી ને કુતારી, ભણી ચુંકેલ જરિ વિજારી.
 શર્મ-ધર્મ-સજ્જા ! નહિ, ક્યા નહીં ! તલભાર,
 જાન માટે જગદીરાને, છેતરવા ! તૈયાર.
 રડે ધડીકમાં હશે ધડીકમાં, ધડી રીશે મરતાન,
 લજ્યાવે નર લાખને, પાણુ કોઇની ન એ શેતાન.
 રમેલુ-મુઘા—

કામીજન રૂપ ઉપર સહુ મરતારે, કુટીલતા કરતા.—કામી૦
 કરે અનીતિ અધમ અતીશે, પ્રભુનો ડર નવ ધરતા,
 પરમેશ્વર પોતાને માની, અંધ બનીને ફરતારે.—
 લાજ જરમને કરી પરાઈ, પાપી પગલાં ભરતાં,
 અંતે ફટફટ થઈને પાપી, વીણુ મ્હોતે મરતારે.—કામી૦

સાગર-સરીતા—

કુંવારું રહેતું ધણુંજ સારું બધું પરણવાનું—કાકાજી બધું પરણવાનું,
 સારો ધણી જે નહી મળે તો જુગજુગ રડવાનું—કાકાજી જુગજુગ રડવાનું.
 પ્રેમથી રમાડું તને વ્હાલી હમેશાં, ખાલી તું શીદ અકળાય, ઓ
 વ્હાલી, ખાલી તું શીદ અકળાય.
 બાણીયા દીકરા મુંગો મરી, નહિં તો ફળેતો થાય. ઓ કાકા
 તમારું નખોદ જાય.
 મેના તું ક્યારે હવે મારી થાય.....નહીં તો.....કુંવારું
 નરપિશાચ—

કોઈ અલખેલે અણસારે તેડી, હું ચાલી તે મેડી,
 કામણુ કરી મને છેડી-મુકો વરણાળી. આ-છેડો ના છેડો-કો.
 ચુલે ચુલાર અંગાનિ બહાર, તમે લઈ લેશો ના;
 મરમનો માર વચનનો પ્રહાર, તમે કંઈ કેશો ના,
 ગાલો પર ચાર, ચુંબન અપાર, મને કંઈ દેશો ના.—કોઈ.
 મરહારખા—“કળેડાની કહાણી.”

કોને કહીએ કળેડાની કહાણીર, જેમ બળદ પીઠાયે ખાણીર.—કોને.
 લોક વગેરે ને સાસુ સંતાને, વળી પીયુડો છે પામર પ્રાણીર—કોને.
 હું જોબન રસ હુલતી, પણ જોડીની ખોડ,
 પીયુડો રમે લખોટીયે કરતો દોડા દોડ.
 જગદીશ ! હવે બલચણીર, સહાય કરને શ્રી સારંગ પ્રાણીર...

સત્યનારાયણ—

કંસ નીકળે, જય લીડલજન, વંદન દુઃખ હરતા !
મન રંજન કરતાં નીરંજન, જય વરમના ધરતા—કંસ.
અંજ નયના ધાર, પ્રભુ છે સાના પાલનહાર (૨)
બાલ સુ અંદન જય ખલખંડન, નંદન વન કરતા—કંસ.
“અકળ કળા કળી ના શકે, પામર જીવ નાદાન;
વિરલા વિભુ પીછાણતા, જેને તેમનું ધ્યાન.—કંસ.

શૃંગીરપી—

ગાન મધુરાં કંઈ ગા, અલી રજની, ગાન મધુરાં કંઈ ગા,
તારલીયા તણો સાહુડો ધારો, કામચૂગારી ન થા...અલીરજની
આંદલીયાને ઊરપર ધારી, ઝોકલડી ના હરખા.....અલીરજની
યોગીજનો સખી સાંધે સમાધી, શિતળ સમીર વાં વા...અલીરજની
પિતૃલક્ષ્મ પ્રભાકર—ગંગા, યમુના, ને સરસ્વતીના સંવાદ.
ગુણુની ખાણુ મને ગણુ, ગંગા કટ અધમના કાપું.
મુજમાં ન્હાતાં મનુષ્યને હું, મોહ નિરંતર આપું.

મહિમા મારો એવો સાખ પુરે છે...દેવો...

જમના મારું નામ અરે હું, યમની મિત્રી ટાળું,
મારું પાન કરે જે તેનાં, પાપ તમામ પ્રગળું.

હરનારી છું હાની...વાત એ છે...ના છાની.

સરસ્વતી હું સુંદર મારું જળ કિલમીશ હરનારું,
કરે સ્નાન શ્રદ્ધાથી તેનું સડા કઈ હું સારું.

કરણા મારી પાણી.....દાસ ખોય છે ખામી.

મુજને તારો પાપ નીવારો.....આવે દુઃખનો આરો,
કઈ સ્નાન ને પાન હંમેશાં દ્રઢ વિશ્વાસ તમારો;
સુખમાં દેજો સ્થાપી.....માતા છું.....પુરો...પાપી.

લિખમપિતામહ—

શૃહસ્થાશ્રમની શોભા સઘળી નારીથી સચવય.
તે નારીને કહો નહારી, એ કેવો અન્યાય (૩)...ગૃ.
અવનિમાં ઉપન્યા એ સાથે, પુરૂષ પદ્ધતિ રહ્યાં સંગાયે,
વંશ વૃદ્ધી જેના થકી થાય (૨) એથી ઉત્તમ કલ્યુ કહેવાય...તે ગૃ.
નારી વિના કહો કેણુ નિષળ્યા, સાર્વભૌમ પણુ એથી ઉપન્યા;
ધ્રુવ પ્રહલાદ અને યદુરાય એની પણ નારી માં થાય—તે ગૃ૦
જગતની જે આદ્યશક્તિ, નારી રૂપે પ્રત્યક્ષ પ્રમતી;

મૃદિલી મૃદેલી ગણાય, મિદ્ધી મિદ્ધી સી સમભાય—તે ગૃ.

સરદારખા—

જનમી જગમાં જેણે નવ કીધું પ્રેમ મદિરા પાન,
જોરી ગયર સુંદર દીલખરના, માને નહિ શુલતામી.
જનમ્યો તથાપિ નવ જન્મ્યો, સમજી સ્યો તે હેવાન,
બહાદુર બંકા કરતાં ડંકા, જે મોજી મસ્તાન—જન્મી
ભર ભર પિયાલા પી લીધો ઉડાવો રાગ રંગ,
દિલખરની સાથ બાથ ભીડી, ખેલો રંગ જંગ.—હા.
શુલતાન ગાન તાનમાં ભરપુર ભાગ્યવંત,
અજબ રંગ અજબ રંગ, રંગ રંગ રંગ.—વાહ૦

બુદ્ધદેવ—

જનમાં લોકો, મારે ધોકો, સમજ્યા વિના કરે મત ખોટો
ફરી ફરી નહિ મજે માનવ આ અવતાર,
ગાડી ધોડામાં ફરવું, શા મારે જગથી ડરવું.
પરધન હરી હરીને, ખીસ્સાં પુરાં ભરીને,
કોઇ સુંદર પરીને, સાથે લઇ ફરીને.
મજા કરી તે ખરી, મરવા પડી કાંઈ નથી જોવું,
દેવું કરી ખાવું પીવું, મસ્ત થઇને રહેવું.—જનમાં

સરદારખા—

જેજે હોં અલી ધેલી, કળી મળી, ભોગી, ભુંડો કળી જા,
રશની રશીલી થતાં લુટાલુટ આ બહાલી વીસરી જા.
પ્રેમની પ્યાલિ ને સાહેલી જાલીને જેજે હોં જેજે હોં જેજે આ
બહાલી વિસરી.—જા.

બહાલાંના વેણુ રસીલા નેણુ, ભભુતી નાંખશે બહેન,
ભભુતી ધેન લુલાવે ચેન, જેગન, ની, શી આ તરફેણુ.
રસીલા સજોડે, મ્હામો ભયે કોડે, બકે ન્હાને મોઢે મોઢે શું. મચકોડે.
પ્રેમ મગીએ ભમતી ભમરી, લેતી ગુલાબ કેતકી બહેર
ધડીક ગુલાબ ધડીક કેવડે, ચતુરાઈથી રસ લે ચોમેર;
તોએ ગુલાબ એનો નવાબ હોય, આ હોય આ સ્યો તારે.—જેજે હો.

કામલાતા—

તમારે આસરે હું આવી, મને નાથ છોડી ન દેસો;
પ્રિય પ્રાણુ કહી બોલાવી. હવે હાથ છોડી ન દેસો.
ભોળું હવું કુંવારું બ્યારે, આ મન માફ;
પ્રેમ જ્યેત પ્રગટાવી પરણ્યા, એ શું બહાલ, વિચારી દેસો.
જા કહેશો—મને નાથ.

વશંતપ્રભા—

જલ્પો જલ્પો તમારો પ્રેમ જાઓ શું જળી,
તારા રૂપમાં ભુલી—ગયું, દીલકું ગળી.—જ.
જલો પિયુ મન ભાવતી, પરજો ખીજ નાર,
જુઠાની સાથે જરી અમને નહિ વહેવાર.
પરજું હું પ્રેમદા—રાજ છલ્લે સદા,
જો પરજીશ (હાં) (લલે) (એમ) હા.
“ઠીક ત્યારે શુભ મુહુરત શુભમ્ ભગનમ્ ભવંતુ”
આ શું—લગ્ન માંઠી, ફરી પરજો ખીજ પરી,
પ્રેમદા મળી મને પ્રેમદા મળી.

બુધ્ધદેવ—

જોયો સાજો ડહાપણનો ભંડાર, હાં હાં, મોટા ક્યો વેપાર; (૨)
બની ઠની ચાલ્યો ભર ચૌરામાં, પૂછ્યાં ભાવ બજાર હાં હાં.
કહે છે ખરીદી લાગ્યો ભાજ, છે સુંદર ને વળી તાજ;
ના તજે તોયે પતરાજ, કરી અકકલ તણી હરાજ,
કરો મસ્કરી, ભયે પરાક્રમ જો જો ખીજ વાર (૨)—જોયો.
મલ્યો દલાલ પુરો પાજ, એણે બગાડી દીધી બાજ,
હવે બુધ્ધ બતાવું ઝાઝી જેથી બજાર ઉઠે ગાજ;
કોણ પછી કહેનાર મને છે ઘરમાં માખીમાર હા હાં (૨)
હુંથીમારીથી બની જવાના, મુનીમ હુકદાલાલ હાં હાં—જોયો.

સ્નેહ-મુદ્રા

જોખન રસ ભર્યું હુંટો દિલદાર, જીલો જીલો સુધારસ સાર—જોખન.
હું મદ્યેલી ને નવેલી, પુર બ્હારે ખીલી રહેલી,
કુચુમકળી નીરધાર ચુંટો દીલદાર હુંટો દીલદાર—જોખન.

ધન્દુમતિ—રાગ—ભજન—પદ.—

જંજળી છવડા ઝાંઝવા જોઈ શું રાયે,
દીલુ ભાગી હંસા સાથા મોતી શે ન ભાસે.
શ્રાવણ કેરી વાદળી જળમય થઈ નભ જાય,
તરસ્યો ચાતક ટળવજે ક્યાંથી પેટ ભરાયરે.—જ.
સ્વાતિલું ખીંદ પડવાથી, પેટ ભરાશે,
આસા પતંગ હમંગથી, ગયો મગન મોઝાર.
વિજાપ વટાળીયો, પડ્યો પૃથ્વી આધારરે.—જ.
મુરખડા મનડા સંતોષથી મુખ ચાસે.—જંજળી.

૧૬ મા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ બુકસેલર, લીમડાચોક-મુસ્ત.

શુદ્ધેવ—

ખીલ્યાં પુષ્પની પરાગ મીઠી મહેકે
સાહેલી જાણે અમર તણે આનંદ હેકે.
કુલી વૃક્ષવેલી દીસતી સોહામણી,
ઐ...ખેની ચાલો હેતાળ એની છાંચડી.
વિશ્વવાટિકામાં પ્રેમ પ્રેમ ખેલુકે-સાહેલી.
મિઠું યૌવન પુર આ મીઠો સ્નેહ સ્વભાવ.
મીઠી કુસુમલ છાંચડી મીઠો તરૂ કલાપ,
લલિત પુષ્પ શાં સોહાય, નિરખી નયણાં કરી જાય.
અંગ આનંદ ઉભરાય—વિશ્વ વાટિકામાં.

નિલમ માણેક—

ગુણીજન વાવે છે ગુલાબ, નહિં કાંટાતો લેવાને
સુગંધ મનહરણી મેળવતાં મન સુખ લેવાને...ગુણી.
કાંઈ મુરખ બાવળ વાવે, કાંટા લઈ પરદા ચાવે,
સંત જનો સત ગુલાબ વાવે સુગંધ ભરવાને;
આ કર્મ તણા કંટક ત્યાગે, ભવસાગર તરવાને...ગુણી.
કવી છોટમ—રાગ, બજન,
ચટપટ ચેત હેતકર હરીયું, મરણુ લભે છે માથે રામજી
ધામ ધરા ધન સુત-વણીઆણી સેવક નાથે સથ રામજી...ચટ
હોય લાખ તે રાખ જરાબર, તેમાં નહીં કંઈ તારૂં રામજી
ધન સાંચ્યું પણ ધર્મ ન સાંચ્યો, ક્યાં જન્મારો હારૂં રામજી...ચટ
મોટપણાનું માન ભરાયું, માટે કંઈ નવ સુજે રામજી
જમના કાંકર જોશે ત્યારે, થર થર કાયા ધુજે રામજી...ચટ
કર સતસંગ અંગ હોય નિર્મળ, રંગ હૃદયમાં લાગે રામજી
કહે છોટમ ચીંતામણી પરખે, તો ભવનો બાંગે બય રામજી...ચટ
સત્યનારાયણ—થવાનું તે થવાનું છે—

ચીંતા મુરખ નર શું કરે, લખીયું લલાટે થાય,
કોડ કરો ઉપાય થાય સું, કર્મ છુપ્યું ન છુપાય.
કંઈક જન્મેનાં કર્મ કર્યાંથી, કર્મ સદા બધાય,
વાળ્યું તેવું છે લણવાનું, વિશ્વ વિશુનો ન્યાય...ચીંતા.
બાવળીયા વાવે મુક્યાં ત્યાં, કેમ ગુલાબ સુંઘાય,
જગ્યું ગુલાબ પછી ના નહીં તે, બાવળમાં બદલાય...ચીંતા.
જાર કરાવી જમે ચોપડે, કયમ મોતી મંગાય,
મોતી દીધાં તો મળશે મોતી, શીફ મોતી શંકાય...ચીંતા.

કંઠીર જાળન—રાગ-જાળન-૫૬.

કયા ધરમ નહીં મનમેં, મુખડા ક્યા દેખો દરખાનમેં,
કાગજ કે એક નાવ બનાયા, છોડા સમંદર જલમેં.
નુમરા મેહન વાલા, કુમે, મુગરા તર જાય હનમેં—મુખડા.
મુછ સમારી પાંધડી પાંધી, તેલ-લગાવત તનમેં,
હૂંમરકા પાની જોખનકા લટકા, કલ જલેગા ખીનમેં—મુખડા.
ઝોર કાયામાં ધાસ ઉગત હયે ગાઆં ચરત હયે ખનમેં,
કહેત કંઠીર સુનો બાઈ સાધુ, રહ મધ મઝી મનમેં—મુખડા.
“૨” માંડલીક—

દિવ્ય દેશ અમ ઉજવળ કરવા, ક્યારે ઉગશે દિવ્ય પ્રભાત
દિવ્ય પ્રભાત.

... ..અધિકારના વાદળ બેદી,
ચંદુકુળ મણી દીન મણીના સુલુશું ક્યારે નાહ-મંડીનાહ.
દેશ દેશની મધુરી મૈયા, દિવ્ય અમારી ભરત ભૂમિ,
... ..સુર મુનિવર યુગ યુગ પોષાયા.
જેનાં ચરણ સરજ ચુમી, એવી અમ જનની,
... ..જગ વિખ્યાત ભારત માત.-દિવ્ય.
સાગર સરીતા—રાગ, જાળન.

દુર મતીસે નથી દેખતો, ચેત ચેત નાદાન,
દીન દશા પાંચ મુકામ છે, બાવે જાજ જાગવાન.
આ જગમાં સાચો કોઈ ન સાથી, એક પ્રભુજી સુખદાઈ છે. (૨)—દુર
સ્વારથનો સહુ સંબંધ ધરતા જગની જુડી કઠાઈ છે,
તનધન જોખન કનક કામની મૃગજળ માયા છાઈ છે.
અંત વખત કોઈ કામ ન આવે, સાચી પ્રભુતી સગાઈ છે.
અમીરગયા હિમરાવ ગયા, ન સહુને મનની મનમાં સમાઈ છે,
સત્ય વાત સાચા નર સમજો, સાચી પુન્ય કમાઈ છે.
“૨” માંડલીક—

ધન બાગ્ય મારે આંગણ આબ્યા, સોરઠના શીરતાજ.
વધાવો રાજ કુમ કુમ ચાળ જરીતે આજ
મંદ્ર મુરજ સમ તપો અવિચળ જગમાં તારું તાજ,
અમદાતા તારી જુગ જુગ કીર્તિ પ્રસરે મહારાજ-વધાવો.
.....સોરઠ તણા મુખા અમારે આંગણ આબ્યા:
મુરજ ઉમ્યા સોના તણા, અમ અંતરે બાબ્યા,
ગિરનારના આધાર, મારા પામ દિપાબ્યા.-આ.

૧૮ શા. લક્ષ્મીનાથ નારણદાસ યુકતેલર. લીમડાચોક-સુરત.

ચન્દ્રહાસ—

થોરે દુઃખદ કલેશ, સહુને ધર નિશે મનમાં સહુને,
કેમજ મુકું મિત્ર ભુવનને.

એક તરફથી મિત્ર વળમતો, બીજી તરફથી બેન મારાં.—કેમજ.
મન મુશ્કેલી ઉપજી છે મોટી, કેમ ચાલુ કરી ન્યાસ.—કેમજ.

પ્રભાત—રાગ. સામગ્રી.

પહોરે પોપટ રાજ રામના, સતી સીતા પઢાવે—૫૦

પાસે બંધાવી પાંજરું, મુખે રામ જપાવે,

પોપટ તારા કારણે, લીલા વાંસ વઢાવું—૫૦

તેનુરે ઘડાવું પોપટ પાંજરું, હીરા રત્ને જડાવું,

સાકરના ફરી ચુરમા, ઉપર ધી પીરસાવું—૫૦

પાંખ પીળી ને પગ પાંડુગ, કોટે કાંદણે કાળો,

નરસહના સ્વામીને બળે, રાગ તાણીને રૂપાળો—૫૦

જાગંધર અને સતિ વૃંદા—

પાત પૂજ્ય તીરથ સમ માની, સેવે સદા જે સનારી,

સતિત્વ તથા પ્રભાવે, ફાવે ના દુષ્ટા ચારી.

પતંગીકે રૂપ બાળી બમે, ભુલી માન ખારી,

જંપલાવે હીપક ન્યાળી, બળી સહે દુઃખ ભારી—પતિ૦

સાખી (શીળ કસોટી સ્ત્રીતણી, પરખે કશતાં વાર,

ગુણી અવગુણી પુરૂષ તો, વિગતે કરે વિચાર.

તજીને માતીનો માળો, સેવે સદા સુકી ડાળો,

અરે ! પડતીનો ચાળો, રહે દૈવને સંભારી—પતિ૦

લક્ષ્મી-વિજય—

પૈસા સાટે વેચે જે સુતા પ્યારી, નફનો તે નર અધિકારી,

બાળા બાંધે વઢ કોટે અવિચારી, નફનો તે નર અધિકારી.

દોરે લાં જનાર ગરીબડી કન્યા ગાય બિચારા,

પિંડે પાપી, દુઃખ આપી, તે નિચ કસાઈ દ્યો ધારી-નફનો.

દિકરી કેરા હાથ મેળવી, ખોટી ધર ખુમારી,

દે દાટી, ચામ માટી.....ધનની, બને અતે ખુમારી-નફનો.

સુરહાસ—

ખોલું ક્યા મેરે પ્યારેકી બતીયાં, ખોલું ક્યા મોરી છોટીસી છતીયાં

ન ધરિ, એન ધરિ. રેત ચુમિ ચુમી, બદન શયનમે દુઃખી કર ડારી

પકરી જીમલ કર બસન અલગ કર, કિય પકરી ડર, જીત અધર નરપર-મો.

મરેર ડારે જોરશે, મેરો કોમલ અંગ,

માલતિ માધવ—

નાનકડી નાનકડી નાર, હું—બહુ નાનકડી—બહુ—નાનકડી. (૩)
મારા, બહાલાની છું લાડકડી (૨) બહુ લાડકડી (૩)
આંખ તણે પલકારે પટકું છું લાલને, નાની શું સમજે બહાલાના બહાને.
હું તો બહુએ સમજું છું, બણી બોળો ભરથાર તું બહુ
માથે ચડી (૩).....નાનકડી.

ધર્મિ ગુહનેગાર—

નલતી નથી ન નલશે, કાયમ સદા શાહી,
રહેતી નથી ન રહેશે, હુસ્નાઇ બાદશાહી.
પહોંચ્યાં હજુરે વાલી, લખા બન્ને હાથ ખાલી,
શીકંદરો સિંધાવ્યા મુકી તમામ આંહી.
હુસ્નત થતા હજરો, કંચે જમાનો સારો,
મુશ્લીસ હો માલવારો, રહેશે ન સચ પાપ.
કોઇ બક્ષાકે ખુરા, ભરતા, હો પ્રાપ કુંડા,
સતો મહંત આલ્યા, દેવા જગામ ત્યાંહી.
ઉમાદેવડી—

નથી જગતમાં સાથ સંબંધી વિના ત્રિભુવન નાથ,
શું ફેગટ હાં હાં મારે મુરખડા ભરે આભથી બાથ.
કમળ પત્રપર જળખિંદુને સુકાતાં શી વાર,
શ્રાવણની જળ ભરી વાદળીયો વિખરાતાં શી વાર.
જીવતર સમજવું તેવું આખર ન લેવું દેવું,
જીવ જવું છે ખાલી હાથ, આંતમાં પાપ પુણ્ય સંગાથ.
પંથી જીવ પામી મર્યો, નરભવ નગર બજાર,
સોદાગર સમજી જાકરો પુણ્ય વેપાર, જીવ જવું છે ખાલી હાથ—
સરસ્વતીચન્દ્ર—

પ્રિતી કરી શું તરછોડી પરદેશી...હાં છોડી પરદેશી, (૨)...પ્રિતી.
ડંક દહ બહો બ્રમર કુમુદને, હો છોડી પરદેશી હાં છોડી (૨)...પ્રિતી.
પુરી પંખીણી, પ્રેમ પીંજરમાં, આખર પાંખ મરોડી પરદેશી,
હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
ભાગી કુમુદ વન, બટકી એ બમરા, આળ્યો અહીં શું ફરી દોડી,
હાં દોડી.....પરદેશી.....હાં દોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
હીંગા હીંગા, પંખી મુસાફર, રેન રહી છે, હવે ઘોડી પરદેશી,
હાં ઘોડી પરદેશી.....હાં ઘોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

૨૦ સામ્ય અને સસ્તા પુસ્તકો મળવાનું કેન્દ્ર—

છુદ્ધિદેવ—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ હુરે વનમાં,
વિરહ અમાર ઉઠે તનમાં, અનિશ્ચય બળી રહી મનમાં—પિયુ.
ખીલતી આ કળી કુસુમની ભોળી તવના કરમાય;
જુલતી આ લલિત પાંખરી, ભોળી મધુકર રહાય—પિયુ.
બાળા રસાળી અંતરે, આકુળ આકુળ થાય;
નમ્ર નવોદય નૌત્તમ રમણી રસિક નરવર રહાય,
હંસત્રી હઃખી થતીરે કોમળ માનસ ઉપવનમાં—પિયુ.
મીરાં ભજન—ભજન, પદ.
તાત નીન ભટ્ટએ તારં નામ, તારં નામ, તારં નામરે;
પ્રેમ થતી પ્રભુરે મળ્યા હોય,
અત્રે મ આવે, નેણે નીંદ્રા ન આવે. સેજલડીએ પધારો મારા શ્રામ.
આની તીરે ગંગા વહાલા, પેલી તીરે જમના વહાલા,
વચમાં ગોકળીજી. રડું ગામ, રડું ગામરે.—પ્રેમ૦
ગીરધરજી કહે, પ્રભુ ગીરધરના ગુણ.

છેતી આવના છે, રામ, રામ, રામ, રામરે.—પ્રેમ૦

કગિર ભજન—રાગ, પદ.

મન તું રાધા કૃષ્ણ બોલ, તેરા ક્યા લગેગા મોલ
દસ પાંચ કાસ નહીં ચલતા, તેરા હાથ પાઉં નહિ હીલતા,
તેરે મહામે દામ ન ખુલના, તેરે દીવડી ગુન્ગી બોલ—તેરા૦
મન તારંગી, ઘોડા—ઘોડે કા પાંચ બહેરા,
તું કરતા મેરા મેરા, કાયામે ક્યા હે તેરા, ઘોડેકી બાંગ મરોડ—તેરા૦
કર કેલ જગનમે આયા, માયા કે સંગ લપટાયા,
થે મયા હય જગ દગતી, તું દગતીકા સંગ છોડ—તેરા૦
ગેવિંદ ગેવિંદ ગાયો પ્યારે, ફેર જનમ નહિ પાવે;
થોં કહેવે દાસ કબીરા, તું ભવસાગરકો છોડ—તેરા૦
મુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સંવાદ)

સા માટે શ્રમ કરે સતી, તુંજ પતી બકતી સાચી (૧)

હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)

સાવિત્રી—મજન કરા સા માં, મેં ડમ ભરીયાં સાત,

મિત્ર આવે સુણજો હવે, આ દિન વનીતાની વાન.
ધર્મ જે વેદ પુરણે બણીયો, મુખ્ય ધર્મ અદસ્થાશ્રમ ગણીયો,
કૃપાનાથ, સમ, પ્રાણનાથ, શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨)

વળ મહારાજ કેમ પાછી (૨)

યમ—પુત્રી ત્રિવેક બની મૃદુ વાણી, ચમે પ્રસન્ન અતિ મન લાણી.
સલસાનના છવત વિના કાંઈ છડીત, વર માચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ! (મારા અંધ સાથે સ્વપ્નરૂપે મળવા માંગ)

યમ—તથા તુ ! ભાગ્યવતી તુ અતિ દુઃખાવી,

થાય કાશી મિથ્યા નવ બાવી.....શા૦

સાવિત્રી—પતી સમીપ શ્રમ નહીં જરી, જ્યાં જાએ મમ નાથ,

તથા હવે આપ કૃપા વડે, ત્યાં આવું તમ સાથ,

સંગત સજ્જન તણી નયી સોધી, મૈત્રી સંત પુરુષની મોંઘી,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨) વળું,

યમ—અર્થ યુક્ત સંભાષણ તારું, યુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારું,

સત્યવાનના જીવિત વીના કાંઈ ધમ્મજીત વર યાચી.....હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા યુદ્ધિશાળી સસરાજીને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય.)

યમ—તથાસ્તુ ! ઉત્તમ વર એ આપ્યાં બાવે, હજી પ્રેમદા પુરૂષ આવે, શા૦

સાવિત્રી—સુપાત્ર જન કરતાં હશે, સુપાત્રોનું સનમાન,

સાધુ, સૌ દુઃખન તણું પણ સાધે કલ્યાણ.

સંત પુરુષોની સમાન દટિ. દયા તણી વરમાત્રે વૃદ્ધિ,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃત્તિ રાચી. (૨) વળું.

યમ—ચીતળ વચન સુધાસમ તારાં, તૃષાકર તૃષાની હરનારા,

સત્યવાનના જીવિત વિના કાંઈ ધમ્મજીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા પિનાના કુળની વૃદ્ધિ

કરનારા મારે સૌ ભાઈ થાય.)

યમ—તથાસ્તુ. સાસરીયાનું માન વધાયું,

પીયર તણું પણ કાજ સુપાયું.....શા૦

સાવિત્રી—પરદુઃખે દુખીયા બને, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ.

ભરસો મારે સંતનો, કરવાનું શુભ કામ,

સજ્જન મહી વિશ્વાસ નવ લાગે, સજ્જન ઘર પુરૂષ સૌ આવે,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨) વળું.

યમ—મધુરાં નવીન વચન મંજળાવ્યાં, અતિશય તે મારે મન બાવ્યાં,

સત્યવાનના જીવિત વીના કાંઈ ધમ્મજીત વર યાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી આરસ સૌ પુત્ર થાય)

યમ—તથાસ્તુ ! ઘટે ના થાવું અતિવર લોભી,

તજી પુરૂષ હવે જા અહીં થોભી.....શા૦

સાવિત્રી—સ્વધર્મ વહાલો સાધુને જો ચુકે નવ ભગાર,

સાંપ્રત જીવન જીવિતની, ગતિ તણાં આધાર,

સજ્જન કરે ન આશ આપી, બોલ્યું અબોલ્યું ન કરે કદાપિ,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨) હવે.

યમ—અમૂલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાંધે તુજમાં ભક્તિ મારી,

ભગવતી હેલુ ઉત્તમ અનુપમ, લે ધમ્મજીત વર યાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—પુત્ર તણું મુજને દીધું પ્રભુ આપે વરદાન,

જીવિત જીવ જઈ જીવનને, સસ કરો ભગવાન.

— હાલો! આવા મોડો —

“ સમય બદલાય છે જ્યારે,
બધું બદલાય છે ત્યારે. ”

વાહ! વાહ! ગભરાશો નહિ. આ કાંઈ નવું કેતક
નથી. લાંબા વખતના તદ્દન જુના મિત્રો નવા લેખાશમાં

છપાય છે! છપાય છે!! છપાય છે!!!
બે વોલ્યુમો—

ધી ફોનોગ્રાફ ગાયનમાળા

અથવા

રેકર્ડ ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ ૧-૨-૩-૪ વોલ્યુમ ૧જું.

કંપલીટ ૧૦૦૦ ગાયનોનો મોટો જથ્થો.

આ હમારું સ્પેશીયલ શીફ્ટેશન. ખાસ ચુંટી કાઢેલો સંગ્રહ સુધી
ભરીને રૂપિયા ખર્ચતાં એકઠા ન કરી શકાય તેટલા પ્રમાણનાં
ગાયનો. એક એકથી ચડતી ચીજો.

વોલ્યુમ ૨ જું. ભાગ ૫-૬-૭-૮

કંપલીટ ગાયનો ૧૦૦૧ થી ૨૦૦૦ સુધી.

બહુજ તાકીદથી હુંક સમયમાં છપાઈ તૈયાર થશે.

કીંમત દરએક વોલ્યુમનો દોઢ રૂપિયો,

વી. પી. પા. ખર્ચ જુદું.

પહેલેથીજ! ખરીદવાનો બંદોબસ્ત કરનાર મહે

તે યાદ રાખજો! પાછળથી કીંમત વધુ.

(બાબુલું પેજ વાચવું જુલતા નહીં.)

આ શીલિકથન (સંગ્રહ) કચરાપટ્ટી નથી. એમાં પ્રખ્યાત નાટકો માંડેલા બાણીતા માનીતા અને લોકપ્રીય ચુનંદા એક્ટરોએ ગાયલા ગાયનો, પ્રખ્યાત ગવૈયાઓ અને ખાનારીના મીઠા કંઠ સ્વરમાંથી ગવાયલા હીલપસંદ, રાગ રાગણી સાથેના ભરપુર મધુર ગાયનો ભરેલા છે.

બે વેલ્યુમ ખરીદતાં ત્રણ રૂપીયા ખર્ચવા તે કાંઈ ફેંકી દેવાના નથી, જોખો ભરીને પૈસા ખર્ચતાં ન મળી શકે. એટલી ચીજોનો સંગ્રહ એ માંડે ભરેલો છે. આજે ભળતાં નામની ચોપડીથી છેતરાતાં ના, વિરોધી પ્રકાશકો પડીકા બાંધવા ચોગ્ય ચીંથરીયા ચોપડીયોના પૈસા પડતો લેતાં અચકાતા નથી. માટે ખરીદતી વખતે અશ્વત્થાઓર્ડર લખતી વખતે ભુલ ન થાય તે માટે શા. ચુનીલાલ મગલાલ બુકસેલરની એટલા શબ્દ ખાસ તપાસી જોવા અથવા ઓર્ડર આપતી વખતે લખવાં. જેથી ભળતી બુક ગળામાં ઓળવવાની બીક રહેશે નહીં !

ચાલ રાખજો કે ! રત્નની પરીક્ષા ઝવેરીઓજ કરે છે હોં ! અમારા આ ગાયન નો સંગ્રહસ્થાના કદરવાન પણ ઝવેરીજ છે. એવી હમારી લાંબા વખતની ખાત્રી છે.

ચોપડી મંગાવવા માટે-તથા આગળથી નામ નોંધાવવા માટે અમારું એડ્રેસ તમારા ધ્યાનમાં રાખશો. આજેજ ઓર્ડર લખો:—

મેસર્સ લલ્લુભાઈ નારણદાસ એન્ડ સન્.

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર

લીમડાચોક રોડ—મુરત.

સુરદાસ—

દાસ પરે દયા લાવેરે દયાળુ દેવા દાસ પરે દયા લાવો, ટેક.

સંસાર સંબંધ તોડી જીવ આપ ચરણે ભેડી;

હું તો ખની બેઠો ખાવો ખાવોરે—દયાળું

આંખ વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગોથા ખાવું.

બહારે અવિનાશી આવો, આવોરે.—દયાળું

વિક્રમ ચરિત્ર—

નજર કરો નાથ જરા, જોળખી લ્યો નારી,

હું છું કે ખીજી, કંથ આપનીજ પ્યારી.—નં

સાખી { હેમ પ્યાલો હાથમાં, ને માંહી અમૃત દુધ,
પીકું સામા સાથમાં, શું તેની લુલ્યા શુદ્ધ.

કાણ હતી કંથ તે દુધની પાનારી.—નં

સાખી { જુવા કીમાં જીવતાં, પરચો ખતાવ્યો પુર;
યાદ છે કે ગળજી, એ ભોગણીનું...નુર.

હાતો મંત્ર શીખવ્યો છે, જોજ આ ઠગારી.—નં

વિના વાંકે દંડીયામાં, કેદ મુને કીધી;

ચતુર સસરાથી સખત ચોડી, તમોએ કીધો,

કરી ખતાવી મેં સાખીત સરત સર્વ મારી.—નં

અનસુયા—

નર વીણુ જગમાં નાર તણી, કીમત કોડી કઢાવે,

હલકું લોહી ગણી અખળાનું, જુકા આળ ચકાવે.—નં

વહાલા પણ વેરી યદ્ય ભેસે, જેમ દાવે તેમ ભેસે,

કંથ વિનાની કામનીનું, જીવતર તરણા તોલે.—નં

કુડ કપટની ભરી કુલટાઓ, ભાલચ મધ લલચાવે,

લવરણમાં ભરથાર વિના, ભામિની લાજ લુટાવે.—નં

ભકતખાળા—

પુરણ બ્રહ્મ પરમેશ, નમન વિષ્ણુ અરજ અકામી, ગટમી ઘટ ઘટ આપી.

સ્વામી, શ્રી સુરો સુરારી, વીધવીધ નામો, અવીચળ ધામી, અંતર્યામી.

દીન તથા દુઃખ ટાળક દેવા.—પુરણ.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

પ્રેમ બિજ રોધ્યું હૃદયે, જીવન આધારૂ મારા.

પ્યારા પત્ર તારો ભાળી, પુટયાં નવપક્ષવં ઢાળી.

ખીચી પુષ્પે તો હદરાળીરે (૨) જીવન આધાર મારા,

મદન પડીને પુટે, મીઠાં પ્રેમ પુષ્પ ચુટે,

મારી ફલવાડી ફુટે, (૨) જીવન આધાર મારા.

નવી ખહાર

પડેલી ખૂડો.

નાટ્ય ગઝલ
અંગ્રહ.

લાક્ષ્મી કાવ્યમણિ.

કવિગણમ બાવનામય ગઝલો, પ્રેમ રસ, સુગંધ ગ્ધ અને
ખલ્લો મનથી સરપુર, અવલોકન અને નેતીક કાવ્યતા ગરબી
દયાળુ, મનદર દોડા સાથનું બેરંગનું રંગીન દેખી
પુહું છતાં—

કો. રૂ. ૦-૧૨-૦ દપાલ ખર્ચ અલગ.

સંગીત કળાધર અથવા

ખૂલત ગાયન બંડાર.

સુપ્રસિદ્ધ નાટ્યકામીયા યુટી કાલેશ સર્વોત્તમ પ્રખ્યાત
પામેશ્વર ૨૦૦ ગાયનો સંગ્રહ બે દોડા સાથે ત્રણ ત્રણ કબરનું
કેર પુહું કીમત રૂ. ૦-૧૨-૦ પોષ્ટ અલગ. મળવાનું દોડાણું,
શા. ૦ લલુભાઈ નારણદાસ પુસ્તકાલય, લીમડગોલ-મુરત

છપાય છે!
ભક્તિ રસમી
મજાસાહસ
મુર-ભક્તિ
માળા અથવા
લજનસાગર
દિનમાળા ૪૦૦
ભગવોતી સંગ્રહ
કીમત રૂ. ૧-૮-૦

